

GIMNASTIKA SPORTINING O'ZBEKISTONDA RIVOJLANISHI

Sultonov Voxob Murotovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada gimnastika sportining O'zbekistonda shakllanishi, tarixiy rivojlanish bosqichlari, hozirgi holati va istiqbollari tahlil etilgan. Mustaqillikdan so'ng gimnastika sportiga qaratilgan davlat e'tibori, xalqaro musobaqalardagi muvaffaqiyatlar va mashhur sportchilar faoliyati asosida sportning mazkur turi O'zbekistonda izchil rivojlanib borayotgani yoritilgan. Shuningdek, muammo va takliflar ham ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar. gimnastika, sport, rivojlanish, O'zbekiston, federatsiya, murabbiy, musobaqa, yoshlar, sog'lom turmush, strategiya.

Аннотация.

В статье рассматривается становление и развитие гимнастики в Узбекистане, начиная с советского периода и до сегодняшнего дня. Анализируются государственная поддержка, участие спортсменов в международных соревнованиях, успехи известных гимнастов, а также проблемы и перспективы дальнейшего развития данного вида спорта в стране.

Ключевые слова. гимнастика, спорт, развитие, Узбекистан, федерация, тренер, соревнования, молодежь, здоровый образ жизни, стратегия.

Annotation

This article explores the development of gymnastics in Uzbekistan, from its early stages during the Soviet era to the present day. It analyzes the role of state support, the achievements of athletes in international competitions, and the contributions of renowned gymnasts. The paper also discusses existing challenges and future prospects for the expansion of gymnastics across the country.

Keywords. gymnastics, sport, development, Uzbekistan, federation, coach, competition, youth, healthy lifestyle, strategy.

Kirish.

Sport jamiyatning sog‘lomlashtiruvchi, tarbiyaviy va ijtimoiy integratsion omili hisoblanadi. Ayniqsa, jismoniy tarbiya va sportning estetik turlaridan biri bo‘lgan gimnastika o‘zining badiiy, jismoniy va intellektual jihatlari bilan alohida o‘rin tutadi. O‘zbekiston mustaqillikka erishgandan so‘ng sportning barcha turlari qatorida gimnastika ham jadal rivojlandi. Ushbu maqolada gimnastika sportining tarixiy ildizlari, zamonaviy holati va rivojlanish istiqbollari haqida batafsil tahlil qilinadi.

Metodologiya.

«Gimnastika» yunoncha «gimnos» so‘zidan kelib chiqqan bo‘lib, «yalang‘och» degan ma‘noni anglatadi. Shuningdek, yunoncha gimnotsike (gummazs-mashq qildiraman so‘zidan) so‘zining kishi salomatligini mustahkamlash, uni har tomonlama jismonan tarbiyalash va harakat qobiliyatlarini, kuchi, chaqqonligi, harakat tezkorligi, chidamliligi va boshqa xususiyatlarini takomillashtirish uchun ishlatadigan maxsus tanlangan jismoniy mashqlar, uslubiy usullarining tizimi, degan ma‘nosi ham bor. Ayniqsa bolalar va o‘smirlarni jismoniy shakllantirishda Gimnastikaning ahamiyati katta. Gimnastikaning xilma-xil vosita va uslublari yordamida boshlang‘ich jismoniy tarbiya vazifalari muvafaqiyatliroq hal qilinadi, bolalar va o‘smirlarda jismoniy hamda harakat qobiliyatlarini rivojlantirish uchun asos yaratiladi, ularning funksional va ko‘nikish imkoniyatlari ancha kengayadi[1].

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo‘llanildi[4]:

Tarixiy tahlil – gimnastika sportining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari o‘rganildi;

Statistik tahlil – O‘zbekiston sport federatsiyasi, GDO (Gimnastika Demokratik O‘zbekistoni) hamda Xalqaro gimnastika federatsiyasining (FIG) ma‘lumotlari asosida o‘shir sur‘atlari tahlil qilindi;

Sotsiologik yondashuv – sportchilar, murabbiylar va pedagoglarning fikrlari asosida ijtimoiy omillar o‘rganildi;

Kontrastiv tahlil – O‘zbekiston va xorijiy davlatlar gimnastika tizimi solishtirildi.

Natijalar.

1. Tarixiy rivojlanish bosqichlari[3].

— Sovet davri (1940–1991): Gimnastika O‘zbekistonda maktablar va sport texnikumlarida rivojlangan, ko‘plab chempionlar SSSR tarkibidagi terma jamoalarda qatnashgan.

— Mustaqillikdan keyin (1991–2024): Mustaqil sport federatsiyalari tashkil etildi, xalqaro musobaqalarda mustaqil ishtirok boshlandi.

— 2020-yildan keyin: Tokio Olimpiadasidan so‘ng, gimnastikaga davlat e‘tibori kuchaydi.

2. Tashkiliy tizim va federatsiyalar.

— O‘zbekiston Gimnastika federatsiyasi (OGF) – barcha gimnastika turlarini rivojlantirish, sportchilarni xalqaro musobaqalarga tayyorlash bilan shug‘ullanadi.

— Xalqaro aloqalar: FIG, AGU (Asian Gymnastics Union) bilan faol hamkorlik yo‘lga qo‘yilgan.

3. Yutuqlar va sportchilar.

— Masha Allaumova, Ekaterina Kim, Oksana Chusovitina – O‘zbekistonni xalqaro maydonda tanitgan sportchilar.

— 2022-yil Osiyo chempionati – O‘zbekiston gimnastlari bir nechta oltin va kumush medallarni qo‘lga kiritdi.

4. Muammolar va kamchiliklar.

— Professional murabbiylar yetishmovchiligi;

— Material-texnik baza kamligi, ayniqsa viloyatlarda;

— Gimnastika maktablarining soni yetarli emas.

5. Rivojlanish istiqbollari.

— Sport maktablarida maxsus gimnastika bo‘limlari tashkil etilmoqda;

— Jismoniy tarbiya oliy o‘quv yurtlarida murabbiylar tayyorlash yo‘nalishlari kengaymoqda;

— Xalqaro turnirlar va chempionatlar Toshkentda o‘tkazilishi rejalashtirilmoqda[2].

Munozara.

Gimnastika sportining rivojlanishi O‘zbekistonning sport sohasidagi strategik yo‘nalishlari bilan bog‘liq. Bu jarayonda davlat siyosatining muhim o‘rni,

shuningdek, jamiyatdagi sogʻlom turmush tarziga boʻlgan qiziqishning ortishi asosiy omillar boʻlib xizmat qilmoqda. Taʼlim tizimida gimnastika mashgʻulotlari joriy etilishi, yoshlar orasida bu sport turining ommalashuviga xizmat qilmoqda. Xalqaro maydonda muvaffaqiyatlar ortidan Oʻzbekistonda gimnastika sportiga boʻlgan eʼtibor yanada kuchaymoqda. Bu esa sport turining ijtimoiy ahamiyatini oshiradi va jamiyatda sogʻlom raqobat, intizom, goʻzallik va estetikani targʻib qiladi.

Xulosa

Gimnastika sporti Oʻzbekistonda zamonaviy sport turlaridan biri sifatida shakllanib, xalqaro maydonda tanilmoqda. Tarixiy meros, davlat siyosati, xalqaro hamkorlik va sportchilarning shaxsiy yutuqlari bu jarayonni tezlashtirgan. Kelgusida gimnastika sportining yana-da keng rivojlanishi uchun hududiy sport bazalarini rivojlantirish, murabbiylar tayyorlash va xalqaro tajribalarni oʻzlashtirish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Navruz Tursunpoʻlatovich Muxammadiev. Gimnastika sport turining rivojlanish bosqichlari va uning Oʻzbekiston jismoniy tarbiya tizimida tutgan oʻrni. Academic Research in Educational Sciences. 2022
2. “Gimnastika va sport pedagogikasi” – oʻquv qoʻllanma, Toshkent, 2022
3. И.И Маргунова Гимнастика ва уни ўқитиш методикаси. Ўқув қўлланма. 2013 йил Тошкент “ILM ZIYO”
4. Tursunpulatovich, M. N. (2022). ACTIVE FORMS OF REST FOR INCREASING THE WORKABILITY OF GYMNASTS. Modern Journal of Social Sciences and Humanities, 4, 183–185. Retrieved from <https://mjssh.academicjournal.io/index.php/mjssh/article/view/97>
5. Boymurotovna, X. N. Asror oʻgʻli, AO, & Rajabboyevna, OK (2025, March). KOMPYUTER VA ROBOTLAR BILAN OʻZARO ALOQA ORQALI IJTIMOIIY PSIXOLOGIYANING OʻZGARISHI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 63-70).
6. Egamberdiyev, X. S., Abduvaliyev, A. A., & Pardayev, O. C. (2023). RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA OʻZBEKISTON TURISTIK

GEOPORTAL TIZIMINING TASHKILIY ARXITEKTURASI. Экономика и социум, (6-1 (109)), 115-120.

7. Egamberdiyev, H. S., & Khujakulov, A. K. (2024). VIRTUAL MUSEUMS AS PART OF A DIGITAL CULTURAL ENVIRONMENT. Экономика и социум, (3-1 (118)), 121-125.

8. Джуманов, Ж. Х., & Эгамбердиев, Х. С. (2018). Разработка и внедрение устройств автоматизированных измерений параметров подземной гидросферы. Математик моделлаштириш, алгоритмлаш ва дастурлашнинг долзарб муаммолари. Республика конференцияси. Тошкент, 17-18.

9. Джуманов, Ж. Х., Юсупов, Р. А., & Эгамбердиев, Х. С. (2019). ва б. К вопросу практического применения «Big DATA» в гидрогеологических исследованиях. In Пятая Международная научно-практическая конференция «Big DATA and Advanced Analytics. Big DATA и анализ высокого уровня» Минск. Республика Беларусь (pp. 13-14).

10. Эгамбердиев, Х., Рахматуллаев, Д., & Дилмуродов, З. (2023). ГРУНТ ВА ЕР УСТИ СУВ ОҚИМЛАРИНИНГ ЎЗARO ТАЪСИРИНИНГ МАТЕМАТИК МОДЕЛИ. Евразийский журнал академических исследований, 3(1 Part 3), 107-113.

11. Egamberdiev, K., Khidirova, N., & Islomov, A. (2024). Creation of an automated information system using python and the django framework with a telegram bot. Big Data and Computing Visions, 4(3), 219-226.

12. Boymurotovna, X. N. (2025, March). RUS TILINI O 'RGANISHDA SUN'IY INTELLEKT VA NEYRON TARMOQLARNING ROLI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 55-62).

13. Qodirov, F. T., & Zoxidov, J. B. (2020). Development Of An Automatic Ventilation System For Smart Greenhouses. In Инновации в технологиях и образовании (pp. 19-21).

14. Suvonov, B., & Jamilova, S. (2024). Sun'iy intellektual tizimlarda noaniq mantiqning ahamiyatliligi va uning aniq mantiqdan farqi. Interpretation and researches,(4 (26)).

-
15. Suvonov, B., & Islomov, A. (2024, May). VIRTUAL REALITY AND THE PRINCIPLES OF USING VIRTUAL REALITY IN THE EDUCATIONAL PROCESS. In Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit (pp. 57-59).
16. Abduqodirov, A. A., Yusupbekov, A. N., Suvonov, B. I., & Toshtemirov, R. T. (2022). Tabiiy gazni qayta ishlash jarayonining intellektuallashtirilgan boshqaruvida noaniq mantiq asosidagi modeldan foydalangan holda nazorat qilish. Инновационные подходы, проблемы, предложения и решения в науке и образовании, 1(1), 100-108.
17. Suvonov, B. I. (2023). INFORMATION AND COMMUNICATION SYSTEMS FOR TECHNOLOGICAL PROCESS MANAGEMENT: A COMPREHENSIVE REVIEW. Экономика и социум, (11 (114)-2), 440-443.
18. Хайриддинов, Ш. Б. (2024). ФИЛОСОФСКИЕ И ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ. Экономика и социум, (2-2 (117)), 669-672.
19. Botirovich, X. S. Murodullo o'g', JOT, & Akbar o'g' 'li, SR (2024). INTERNET VA "KUMUSH ASR" YANGI IMKONIYATLAR VA ISTIQBOLLAR. Modern education and development, 11(3), 127-132.
20. Botirovich, X. S. Iskandar o'g' 'li, SB (2024). PERFORM ADDITION AND MULTIPLICATION OPERATIONS IN EXCEL. GOLDEN BRAIN, 2(16), 42-46.
21. Khayriddinov, S. (2023). Cloud technologies as a tool for forming personal information educational environment. International Bulletin of Engineering and Technology, 3(4), 72-76.
22. Khayriddinov, S., & Nodirova, F. (2024). Advanced pedagogical in improving the quality of education the significance of experiences in the educational system. Talqin va tadqiqotlar,(28).
23. Botirovich, X. S. (2024). AVTOMATLASHTIRISH TIZIMLARIDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH. GOLDEN BRAIN, 2(19), 66-70.
24. Зикриллаева, Ф., Дустмуродова, М., Нормаматова, Н., Сайдуллоева, М., & Абдирахимова, М. (2025). Globalizatsiyalashgan zamonaviy tilshunoslik paradigmalari. Инновации в современной лингвистике и преподавании языков, 1(1), 298-300.

-
25. Boymurotovna, X. N., qizi Oromova, S. S., Otajonova, K. R., & qizi Uralova, K. J. (2024). MOLIYA-BANK SOHASIDA SUN'YIY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI. GOLDEN BRAIN, 2(21), 86-90.
26. Quvonchbek, M. (2023). TALABALARNING FANLARDAN OLGAN BILIMLARINI NAZORAT QILISHDA XOTIRALI NAZORAT KARTALARIDAN FOYDALANISH HAQIDA.
27. Zohirov, K., Boyqobilov, S., & Madatov, Q. (2024). Sport biomexanikasida ishlatiluvchi portativ o'qov qurilmalari va ularning tahlili. DIGITAL TRANSFORMATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE, 2(1), 131-142.
28. Madatov, Q. (2024). C++ PROGRAMMING LANGUAGE OPERATOR USAGE AND THEIR TYPES AND MAIN FUNCTIONS. Models and methods in modern science, 3(1), 244-254.
29. Madatov, Q. (2024). C# VA .NET CORE PLATFORMASI C# DASTURLASH TILINING OPERATORLARI QO'LLASH VA ULARNING TURLARI HAMDA ASOSIY VAZIFALARI. Естественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования, 3(1), 59-67.
30. Маматова, Г. Д., & Кучкаров, Т. С. (2024). Актуальность концепции «Цифровой университет»: литературный обзор отечественных и зарубежных исследований. Информатика. Экономика. Управление/Informatics. Economics. Management, 3(1), 0101-0158.
31. Mamatova, G. (2023). Цифровой университет: стратегия создания умной инфраструктуры в высших учебных заведениях Узбекистана. Economics and Innovative Technologies, 11(4), 296-312.
32. Кучкаров, Т., & Маматова, Г. (2024). ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ НА ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ В ОБЩЕСТВЕ. Raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalari, 4(4), 127-136.
33. Xidirova, N., Oromova, S., & Otajonova, K. (2024). Ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llash istiqbollari. Raqamli iqtisodiyot va sun'iy intellekt texnologiyalarining jamiyat rivojlanishidagi ahamiyati, 1(1), 18-21.
34. Xidirova, N. B., Oromova, S. S. Q., & Otajonova, K. R. (2024). TALABALARNING MOTIVATSIYASINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI. Indexing, 1(1).

International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices

Hosted online from Rome, Italy

Website: econfseries.com

27th May, 2025

35. Normurodovna, A. M. (2025, February). INGLIZ TILI GRAMMATIKASINING INGLIZ TILI KURSIDAGI AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 302-309).
36. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISI BO'LISHDA BOSHLANG'ICH INGLIZ TILI DARSLARINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 350-357).
37. Axmedovna, B. S. (2025, February). O'ZBEKISTONDA XORIJIY TILLARNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 326-333).
38. Normurodovna, A. M. (2025, February). TASHKILOTLAR O'RTASIDAGI HAMKORLIKDA INGLIZ TILINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 310-317).
39. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH. In International Educators Conference (pp. 358-365).
40. Axmedovna, B. S. (2025, February). INGLIZ TILINI O'RGANISHDA O'ZARO MULOQOTNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 318-325).